

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

30
ΧΡΟΝΙΑ ΔΕΙΞΕΤΕΣ

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Α. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 30 Σεπτεμβρίου 2023

Κείμενο 1

Η διάχυση της βίας ως αποτέλεσμα της αύξησης της κοινωνικής παθογένειας

Το κείμενο είναι του 'Αγγέλου Τσιγκρή, Δικηγόρου - Καθηγητή Εγκληματολογίας, δημοσιευμένο στο ΒΗΜΑ, Γνώμες, 21.3.2015.

Η κάθε κοινωνική οργάνωση έχει τα επίπεδα της βίας και της εγκληματικότητας που της αναλογούν. Ούτε ένα έγκλημα περισσότερο, ούτε ένα έγκλημα λιγότερο. Οι δείκτες των επιπέδων της βίας που παρουσιάζει μια κοινωνία στο χώρο και το χρόνο, αποτελούν την πλέον αξιόπιστη μονάδα μέτρησης των φαινομένων κοινωνικής παθογένειας.

Η αποθέωση της βίας και η διαρκώς αυξανόμενη προβολή της, η διάρρηξη του κοινωνικού ιστού, η αύξηση της φτώχειας, η αποπροσωποποίηση των σχέσεων, η κοινωνική αναληγσία, ο ανταγωνισμός, η αποθέωση του ατομικού επιτεύγματος και η μοναχική πορεία χωρίς οράματα, στόχους και ιδανικά, καθιστούν τη χώρα μας ευάλωτη στη βία και το έγκλημα.

Δεν έχει παρατηρηθεί μέχρι σήμερα κοινωνία χωρίς βία. Στις μέρες μας, όμως, η κατάσταση είναι σαφώς βεβαρημένη. Όσο για τη χώρα μας, η βία έχει καταστεί μια θλιβερή καθημερινότητα.

Για τον αποτελεσματικό έλεγχο της έξαρσης της βίας απαιτείται πρώτα και κύρια μια πολιτική κοινωνικής πρόληψης του φαινομένου, σε συνδυασμό με μία ορθολογική πολιτική δημόσιας ασφάλειας.

Για μια ορθολογική πολιτική δημόσιας ασφάλειας απαιτείται επαναπροσδιορισμός του ρόλου και της αποστολής της Αστυνομίας ως κατεξοχήν φορέα παροχής ασφάλειας, μεταρρύθμιση στην οργάνωση και τη λειτουργία της, αποκατάσταση των σχέσεων εμπιστοσύνης και συνεργασίας με τους πολίτες και σαφής καταγραφή της πραγματικών διαστάσεων του φαινομένου που θέλουμε να αντιμετωπίσουμε, καθώς και των παραγόντων που το τροφοδοτούν.

Από την άλλη μεριά, στον τομέα της κοινωνικής πρόληψης θα πρέπει να καταβληθεί συντονισμένη προσπάθεια για τη μείωση των δεικτών κοινωνικής παθογένειας που κλιμακώνονται διαρκώς τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο, λόγω της οικονομικής κρίσης.

Με άλλα λόγια, πρέπει να καταβληθούν συντονισμένες προσπάθειες, για να μειωθεί η ανεργία, να δοθούν ευκαιρίες στους νέους και να διασφαλισθούν τα μέσα για την επίτευξή τους, να επαναπροσδιορισθούν οι στόχοι της νέας γενιάς, να μειωθεί το άνοιγμα της ψαλίδας μεταξύ πλουσίων και φτωχών, να αυξηθεί το βιοτικό και το εκπαιδευτικό επίπεδο των πολιτών, να στηριχθεί το κοινωνικό κράτος, να εμπεδωθεί η αξιοκρατία, να ενισχυθεί η διαφάνεια, να αμβλυνθούν οι ανισότητες, να ενσωματωθούν οι κοινωνικά

αποκλεισμένες ομάδες του πληθυσμού.

Πρέπει, δηλαδή, να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για τη δημιουργία μιας ανοιχτής κοινωνίας συνοχής και αλληλεγγύης που θα δίνει ευκαιρίες σε όλους.

Κείμενο 2

Σχολική βία και σχολικός εκφοβισμός

Το κείμενο (απόσπασμα) είναι της Μαρίνας Μόσχα, (Ινστιτούτο ψυχικής και σεξουαλικής υγείας).

Πηγή: mydoctors.gr/eplstimonikaarthra/item/1581-sxoliki-bia-kai-sxolikosekfoblsmos.

Η σχολική βία ή school bullying όπως λέγεται, είναι ένα φαινόμενο που δεν εμφανίστηκε ξαφνικά σε όλον τον πλανήτη. Ανέκαθεν υπήρχε στα σχολεία, ανέκαθεν υπήρχαν οι νταήδες ή οι «εξωσχολικοί» που παρενοχλούσαν παιδιά και εφήβους. Τα τελευταία χρόνια όμως φαίνεται ότι υπάρχει αύξηση στην ενημέρωση, στην ευαισθητοποίηση και στην αποτροπή από τέτοιου είδους καταστάσεις, καθώς έχει δοθεί ιδιαίτερη σημασία στα δικαιώματα του παιδιού και του εφήβου, αλλά και στις επιδράσεις που αφήνουν στις διαπροσωπικές του σχέσεις και γενικότερα στον ψυχικό του κόσμο.

Η προσπάθεια επιβολής του πιο ισχυρού στον πιο αδύναμο μπορεί να είναι ο κανόνας της φύσης, όπως λέμε «το μεγάλο ψάρι τρώει το μικρό», αλλά σε εμάς τους ανθρώπους αυτό που μας ξεχωρίζει από τα ζώα είναι ο εγκέφαλος και η ικανότητα να μπορούμε να σκεφτούμε, να αισθανθούμε, αλλά και να συναισθανθούμε, να ακολουθούμε αυτό που η λογική μας λέει και το συναίσθημα μας υπαγορεύει. Ο κανόνας της φύσης είναι διαφορετικός. [...]

Συνήθως παρατηρούμε ότι θύματα του σχολικού εκφοβισμού πέφτουν παιδιά ή και έφηβοι που δεν μπορούν να προστατέψουν τον εαυτό τους, επειδή είναι πιο αδύναμα σωματικά ή ψυχολογικά. Πρόκειται δηλαδή για παιδιά πιο ευαίσθητα, με χαμηλούς τόνους, χαμηλή αυτοεκτίμηση, εσωστρέφεια, ανασφάλεια, όπου θεωρούν ότι η αδυναμία είναι το στοιχείο που τα χαρακτηρίζει και πως δεν μπορούν να αντιδράσουν. Μπορεί να προέρχονται από περιβάλλον αυταρχικό ή υπερπροστατευτικό, που δεν τους έχει δώσει πρωτοβουλίες και ευθύνες, για να αναπτυχθούν και να εξελιχθούν ως προσωπικότητες, οικογενειακό περιβάλλον που δεν έχει ενισχύσει την έκφραση, όχι μόνο του λόγου, αλλά και του συναισθήματος, χωρίς όμως να είναι αυτός ο κανόνας. Επίσης, σε αυτή την κατηγορία μπορούν να ανήκουν παιδιά που προέρχονται από άλλη χώρα, έχουν άλλη θρησκεία, που, πιο απλά, διαφέρουν! [...]

Ο θύτης είναι συνήθως πιο ισχυρός, μπορεί να υπερέχει σωματικά ή και μυϊκά, αντιδραστικός, θέλει να ξεχωρίζει, αλλά με λανθασμένο τρόπο, προσπαθεί να επιβεβαιωθεί μέσα από τις πράξεις επιβολής και ταπείνωσης του θέματος. Έρευνες έχουν δείξει ότι ο θύτης προέρχεται συχνά από οικογένεια, όπου η βία σωματική, λεκτική ή ακόμη και συναισθηματική είναι παρούσα. Πρόκειται δηλαδή για ένα κακοποιητικό περιβάλλον, όπου τα μέλη της οικογένειας αναπαραγάγουν αυτό που γίνεται και στα ίδια ή αυτά που μαθαίνουν ως τρόπους συμπεριφοράς. Επιπλέον, ο θύτης θεωρεί «μαγκιά» και ανωτερότητα, αίσθηση εξουσίας τη διαφορετική αυτή συμπεριφορά που του δίνει ευχαρίστηση, καθώς νιώθει ότι καταξιώνεται στα μάτια των συμμαθητών του, χωρίς βέβαια να μπορεί να αντιληφθεί το παράλογο της κατάστασης, καθώς

«μαγκιά» δεν είναι η επιβολή στον αδύναμο, εφόσον δεν μπορεί εκείνος να υπερασπιστεί τον εαυτό του.[...]

Έρευνες έχουν δείξει μάλιστα ότι οι θύτες μπορεί στο μέλλον να υιοθετήσουν τέτοιου είδους παραβατικές συμπεριφορές και ως ενήλικες, με αποτέλεσμα να μην αποκτήσουν ποτέ μια υγιή ψυχοκοινωνική ζωή, αλλά αντίθετα να εισπράττουν τις καταστροφικές συνέπειες της παραβατικότητάς τους που πλέον θα τους έχει γίνει τρόπος ζωής.

Κείμενο 3

Η ΒΙΑ

Το ποίημα του Τίτου Πατρικίου ανήκει στη συλλογή «Η αντίσταση των γεγονότων» (2000), βρίσκεται στο βιβλίο Ποιήματα IV (1988- 2002), εκδ. Κέδρος, Αθήνα: 2007.

Προσπαθώ να πω τα πράγματα
με τ' όνομά τους
και κάθε τόσο συναντώ
καινούριες δυσκολίες.
Λόγου χάρη να πω τη βία, βία,
όχι ειρηνευτική επέμβαση
τη βία των πλουσίων και ισχυρών,
ούτε αναπόφευκτες ακρότητες
τη βία των φτωχών και καταπιεσμένων.
Με δυσκολεύουνε οι μεταλλάξεις
αυτού που λέμε αναγκαιότητα της Ιστορίας
οι αντιστροφές στις κινήσεις των πολιτικών
οι αναρίθμητες αναλύσεις των δημοσιολόγων
όμως κυρίως με περιπλέκουν
οι δικές μου ερμηνείες κι ενοχές.
Θα 'θελα πλέον να πω ανοιχτά
ότι έφτασα να απεχθάνομαι
την κάθε, όποιαν και να 'ναι, βία.

ΘΕΜΑΤΑ

Θέμα 1 (μονάδες 20)

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των παιδιών που λειτουργούν ως θύτες ή ως θύματα του σχολικού εκφοβισμού σύμφωνα με το κείμενο 2; Να δώσετε την απάντησή σας σε 60 – 70 λέξεις.

Θέμα 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Να χαρακτηρίσεις ως σωστή (Σ) ή λανθασμένη (Λ) καθεμία από τις παρακάτω περιόδους με βάση τα *Κείμενα 1 και 2* και να αιτιολογήσεις την απάντησή σου, καταγράφοντας το κατάλληλο χωρίο του κειμένου:

1. Σύμφωνα με το *Κείμενο 1* στις πρωτόγονες κοινωνίες δεν υπήρχε βία.
2. Ο συντάκτης του *Κειμένου 1* θεωρεί ότι η πρόληψη είναι ο μοναδικός τρόπος για τον αποτελεσματικό έλεγχο της εξάρσης της βίας.
3. Τα τελευταία χρόνια σύμφωνα με το *Κείμενο 2* είμαστε περισσότερο ευαισθητοποιημένοι πάνω στο θέμα της σχολικής βίας.
4. Η Μαρίνα Μόσχα, στο *Κείμενο 2*, θεωρεί ότι κατά κανόνα τα θύματα του σχολικού εκφοβισμού προέρχονται από περιβάλλον αυταρχικό ή υπερπροστατευτικό.
5. Στο *Κείμενο 2* καταγράφεται ότι οι θύτες του σχολικού εκφοβισμού προέρχονται συνήθως από ένα κακοποιητικό οικογενειακό περιβάλλον.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

- α) Με κριτήριο το νόημα να χωρίσεις το περιεχόμενο του *κειμένου 1* σε δύο (2) επιμέρους νοηματικές ενότητες (μονάδες 3) δίνοντας έναν αντιπροσωπευτικό πλαγιότιτλο σε καθεμιά από αυτές (μονάδες 2).
- β) Να εξετάσεις τον τίτλο του *κειμένου 2* ως προς τη σχέση του με το περιεχόμενο του κειμένου (μονάδες 5).

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

- α) Ποιο ρηματικό πρόσωπο κυριαρχεί στο *Κείμενο 1*; (μονάδες 1). Πώς αυτό επιδρά στη διαμόρφωση του ύφους του κειμένου (μονάδες 2) και εξυπηρετεί την πρόθεση του συντάκτη του; (μονάδες 2)
- β) Να εντοπίσετε 5 διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις στις τρεις τελευταίες παραγράφους του κειμένου 2 και να δηλώσετε μονολεκτικά τη νοηματική σχέση που εκφράζουν. (μονάδες 5)

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις στο *Κείμενο 3* τη δυσκολία του ποιητικού υποκειμένου «να πει τα πράγματα με το όνομά τους». Να στηρίξεις την ερμηνεία σου σε τρεις κειμενικούς δείκτες. Ποιες σκέψεις σου δημιουργεί η ανάγνωση του ποιήματος σχετικά με την υπέρβαση αυτής της δυσκολίας στη δική μας εποχή; Να απαντήσεις σε ένα κείμενο 150-200 λέξεων.

Μονάδες: 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 30)

Σε άρθρο σας, που θα δημοσιευθεί σε σχολική εφημερίδα, να αναφερθείτε στις αιτίες που ερμηνεύουν την εξάρση της βίας και της εγκληματικότητας στις μέρες μας και στους τρόπους με τους οποίους η οικογένεια, το σχολείο, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης αλλά και η πολιτεία μπορούν να συντελέσουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος (350 – 400 λέξεις).

Να τεκμηριώσετε τις απόψεις σας αξιοποιώντας δημιουργικά και τα κείμενα αναφοράς (Κείμενα 1, 2, 3)

Μονάδες: 30

Καλή επιτυχία!!!